

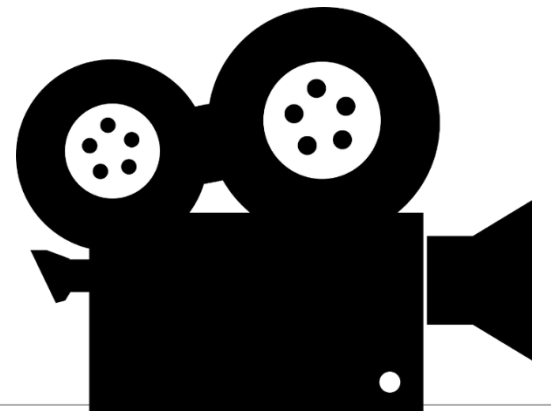
Monialainen yhteistyö sosiaalihuollon kirjaamisen näkökulmasta

Anna-Mari Alppisara, Kati Utriainen & Maarit Wirman

Sote-uudistus

TERVETULOA

- Koulutuksessa käsitellään asioita yleisellä tasolla. Emme ota kantaa yksittäisiin palveluyksiköihin. Tarvittaessa keskustelua voidaan jatkaa erikseen.
- Koulutus tallennetaan ja se löytyy myöhemmin Sosiaalihuollon tiedonhallinnan Teams-tiedostoista. Osallistumalla koulutukseen, annat suostumuksesi tallennukselle.
- Materiaalit perustuvat kansallisiin määräyksiin, eikä tässä koulutuksessa oteta kantaa Eksoten toimintatapoihin ja käytäntöihin.

Monialaisesta yhteistyöstä erilaisia termejä ja määritelmiä

Voimassa olevat säädökset velvoittavat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä monialaiseen yhteistyöhön silloin, kun asiakkaan tuen ja hoidon tarpeet sitä edellyttävät. Lainsäädäntö ei kuitenkaan kaikilta osin ole yksiselitteinen sen suhteen, miten monialaisessa yhteistyössä toteutetut palvelut dokumentoidaan ja millä ehdoilla asiakas- tai potilastietoja voidaan luovuttaa. (Kirjaaminen monialaisessa yhteistyössä, 2021.)

→ Työntekemisen kannalta on tärkeää, että työntekijät tietävät kuinka toimia eri tilanteissa.

1) Monialainen yhteistyö viranomaisten velvollisuutena

- **Sosiaalihuollon viranomaisen** on huolehdittava siitä, että palvelutarpeen arvioimiseksi, päätösten tekemiseksi ja sosiaalihuollon toteuttamiseksi on käytettävissä henkilön yksilöllisiin tarpeisiin nähden riittävästi asiantuntemusta ja osaamista
- Työntekijän on oltava tarpeen mukaan yhteydessä eri yhteistyötahoihin ja asiantuntijoihin
- Sekä tarvittaessa henkilön omaisiin ja muihin hänelle läheisiin henkilöihin

2) Osallistuminen muiden toimialojen velvoitteena

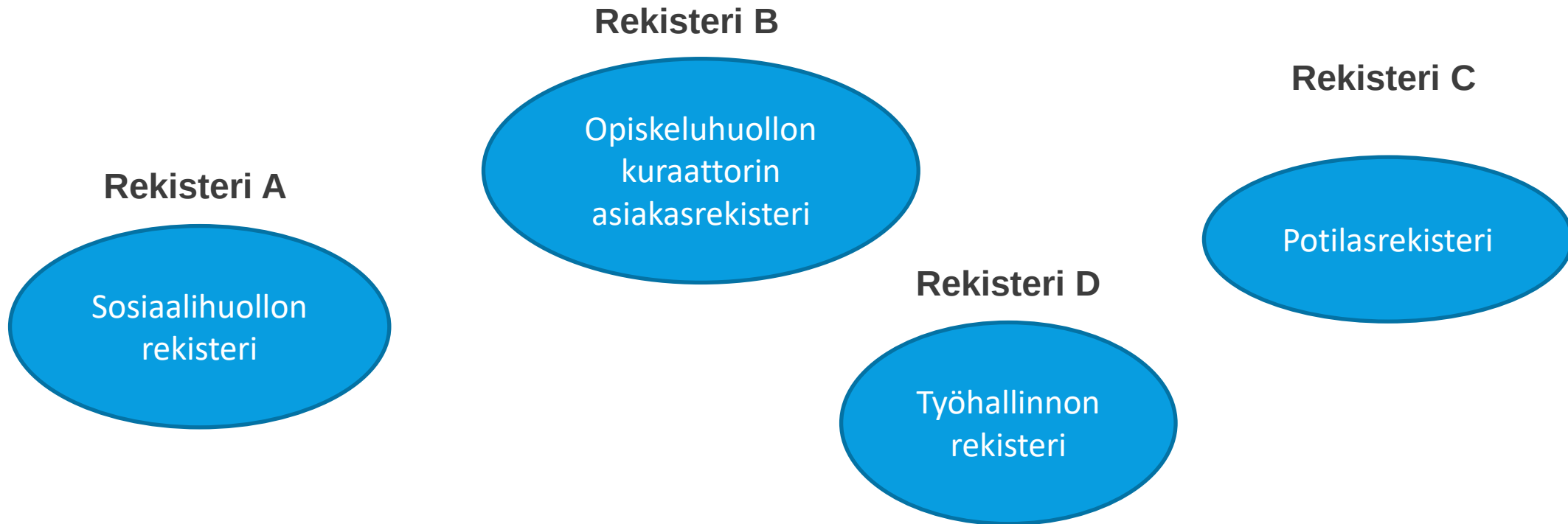
- Jos henkilön tarpeiden arviointi ja niihin vastaaminen edellyttävät sosiaalitoimen tai muiden viranomaisten palveluja tai tukitoimia,
- on näiden tahojen osallistuttava toimenpiteestä vastaavan työntekijän pyynnöstä henkilön palvelutarpeen arvioinnin tekemiseen ja asiakassuunnitelman laatimiseen

3) Sosiaalihuoltoa toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa siten, että sosiaalihuollon ja tarvittaessa muiden hallinnonalojen palvelut muodostavat asiakkaan edun mukaisen kokonaisuuden.

Yhteistyön velvoite yli sosiaalihuollon rekisterin

- Monialainen yhteistyö edellyttää ajantasaisen tiedon hyödyntämistä ja yhteisiä asiakirjoja, joiden laatimiseen sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain 7-8 § antavat mahdollisuuden.
- Monialaista yhteistyötä tehdessä eri rekistereihin tallennettuja henkilötietoja joudutaan käsittelemään tarkoituksiin, jotka poikkeavat henkilörekisterien varsinaisesta käyttötarkoituksesta. Siksi yhteistyötä tehdessä joudutaan tilannekohtaisesti arvioimaan, minkä rekisterien tiedot siinä ovat käytettävissä ja mihin rekisteriin yhteistyössä syntyviä asiakastietoja tulisi kulloinkin tallentaa.
- Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista antaa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle mahdollisuuden laatia yhteistyössä yhteisiä asiakasasiakirjoja sekä oikeuden nähdä yhteisesti laadittuja asiakasasiakirjoja. Ks. Asiakasasiakirjalaki 7 § monialainen kirjaaminen sosiaalihuollon sisäisessä yhteistyössä. Asiakasasiakirjalaki 8 § asiakasasiakirjojen kirjaaminen organisaatioiden välisessä monialaisessa yhteistyössä.
- Asiakkaan suostumus on edellytys monialaisen yhteistyön toteutumiselle. Asiakkaan suostumus pyydetään lähtökohtaisesti kirjallisena. Mikäli asiakkaalta kysytään suostumusta esimerkiksi yhteisen kokoontumisen yhteydessä, tulee suullisesti annettu suostumus kirjata asiakas- tai potilasasiakirjoihin. Suostumus on oltava yksilöity ja nimenomainen. (Kirjaaminen monialaisessa yhteistyössä. 2021, 17, 40.)

Tietojen vaihtoon tarvitaan suostumus!

Vaikka rekisterien rekisterinpitäjä on sama eli Eksote, tietoja ei saa kuitenkaan siirrellä vapaasti eri rekisterien välillä. Kutakin tarkoitusta varten kerättyjä tietoja saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon ne on kerätty.

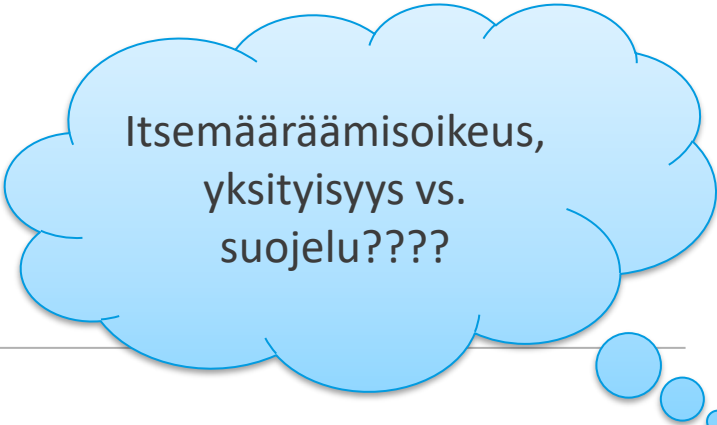
Asiakkaan suostumus

- Sosiaalihuollon asiakaslaki 8 § (Itsemääräämisoikeus ja osallistuminen) 16 § (tietojen luovutus ja suostumus)
- Potilaslaki 6 § (potilaan itsemääräämisoikeus) 13 §
- Oppilas ja opiskelijahuoltolaki 19 § (yksittäistä opiskelijaa koskevan opiskeluhuoltoasian käsittely), 22.2 § (tietojen luovutus ja suostumus)

Suostumuksen sisältöön huomiota:

- ✓ Tietoinen suostumus
- ✓ Muotovaatimukset: nimenomainen, usein kirjallinen
- ✓ Suostumuksen antajat (milloin huoltaja/huoltajat, milloin lapsi, milloin asiakas ei pysty antamaan suostumusta)

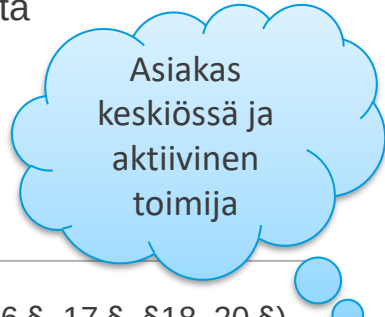
Keskustellaan, motivoidaan... Helpottasiko asian hoitamista helpottaa nimettömällä konsultaatiolla?

Itsemääräämisoikeus,
yksityisyys vs.
suojaus???

Kun henkilö ei pysty itse antamaan suostumusta:

- Alaikäisen laillinen edustaja on hänen huoltajansa, **alaikäisen mielipiteen huomioiminen**
- Täysi-ikäisen laillinen edustaja on hänelle määrätty edunvalvoja tai edunvalvontavaltuutettu. Heidän toimivaltansa määräytyy heille määrättyjen tehtävien mukaisesti ja he voivat antaa suostumuksen tietojen antamiseen vain, mikäli se kuuluu heidän tehtävän kuvaansa eikä asiakas itse kykene ymmärtämään asiaa suostumusta pyydettäessä.
- Jos suostumusta ei saada, tai jos asiakas tai hänen laillinen edustajansa nimenomaisesti kieltää tiedon luovuttamisen, sosiaalihuollon järjestäjä tai toteuttaja **saa antaa** asiakirjasta **salassapitovelvollisuuden estämättä tietoja**, jotka ovat **välttämättömiä** asiakkaan **hoidon, huollon tai koulutuksen tarpeen selvittämiseksi, hoidon, huollon tai koulutuksen järjestämiseksi tai toteuttamiseksi tai toimeentulon edellytysten turvaamiseksi**. Tietoja saa kuitenkin antaa vain, jos:
 - 1) se, jota asiakirja koskee, on hoidon tai huollon ilmeisessä tarpeessa terveytensä, kehityksensä tai turvallisuutensa vaarantumisen vuoksi eikä hoidon tai huollon tarvetta muutoin voida selvittää taikka hoidon tai huollon toimenpiteitä toteuttaa;
 - 2) tieto on tarpeen lapsen edun vuoksi; tai
 - 3) tieto on tarpeen asiakkaan välttämättömien etujen ja oikeuksien turvaamiseksi eikä asiakkaalla itsellään ole edellytyksiä arvioida asian merkitystä
- Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tietoja saa antaa toiselle sosiaalihuollon viranomaiselle, sen toimeksiannosta sosiaalihuollon tehtäviä suorittavalle henkilölle tai yhteisölle sekä muulle viranomaiselle.

Asiakas
keskiössä ja
aktiivinen
toimija

Velvollisuudet tehdä ilmoituksia ja ottaa yhteyttä sosiaalihuoltoon sekä sosiaalihuollon velvollisuus reagoida

- Lastensuojelulain mukainen lastensuojeluilmoitus (Lastensuojelulaki 25 §) ja ennakollinen lastensuojeluilmoitus (Lastensuojelulaki 25 c §)
- Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi (Lastensuojelulaki 25 a §; Sosiaalihuoltolaki 35 §)
- ✓ Sosiaalihuollon velvollisuus käsitellä nämä saapuneet yhteydenotot ja ilmoitukset sekä palvelutarpeen arvion tekemisen velvollisuus

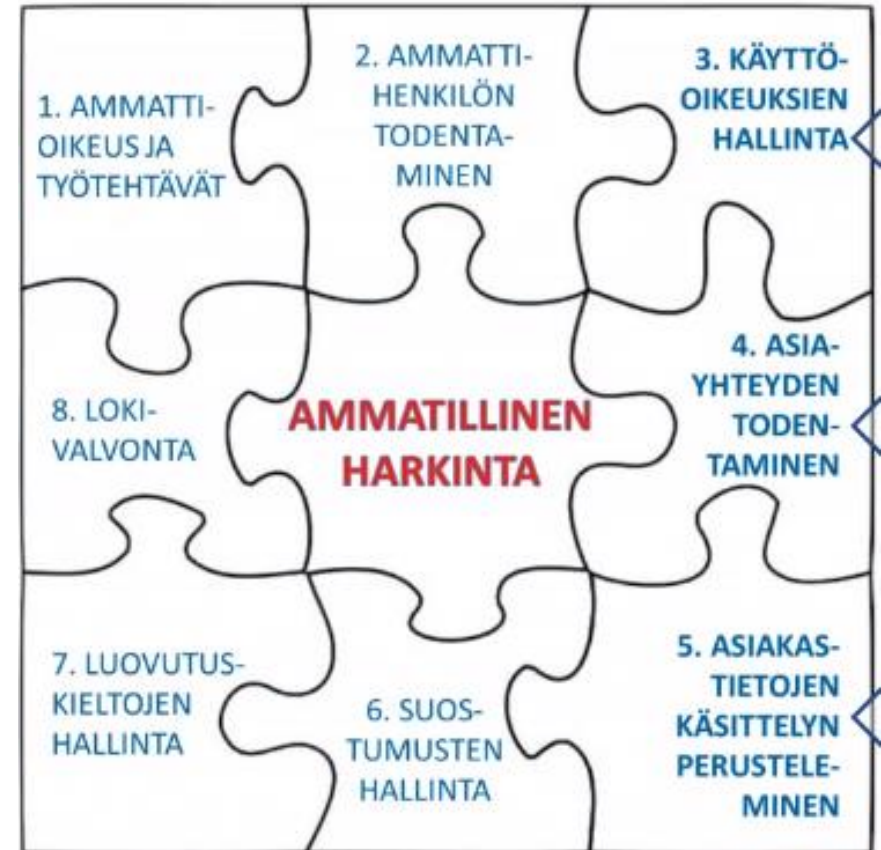
Eksotessa käytössä
sähköiset ilmoitukset
ja yhteydenotot

- Monialaisessa yhteistyössä keskusteluun nousevat käyttöoikeudet
- Tässä keskiöön nousee ammatillinen harkinta. Henkilötietojen käsittelyn on aina oltava **välttämätöntä ja liityttävä työntekijän työtehtäviin**. Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käyttöoikeuksista valmisteilla ([lausuttavana](#)).
- Eri järjestelmiin on määritelty käyttöoikeudet – sosiaalihuollossa noudatetaan käyttöoikeusmääräystä (jatkossa asetusta)
- Tietojen katselu perustuu asiayhteyden todentamiseen. Asiayhteys antaa työntekijälle oikeuden mennä asiakkaan tietoihin. Jos asiayhteyttä ei ole, pitää tietoihin meno perustella
- Kysymys on aidon **yhteistyön tekemistä ja siitä, että asiakas on keskiössä**.

Asiakkaan osallisuudesta omassa asiassa. Asiakkaalla on oikeus kieltää tietojen jakaminen ja myös tietää, ketkä hänen tietojaan käsittelevät.

- Yhteistyö ja käyttöoikeudet kiinnittyvät siihen, mitä kukin työntekijä tekee. Yhteistyössä on tärkeä tietää mikä on kunkin työntekijän vastuu.
- Mitä laajempi ja monipuolisempi asiakkaan palveluntarve on, sitä tärkeämpää on asiakkaan kokonaistilanteen hahmottaminen, palvelujen yhteensovittaminen ja asiakastietojen käsittely → Omatyöntekijän rooli

Käyttöoikeudet

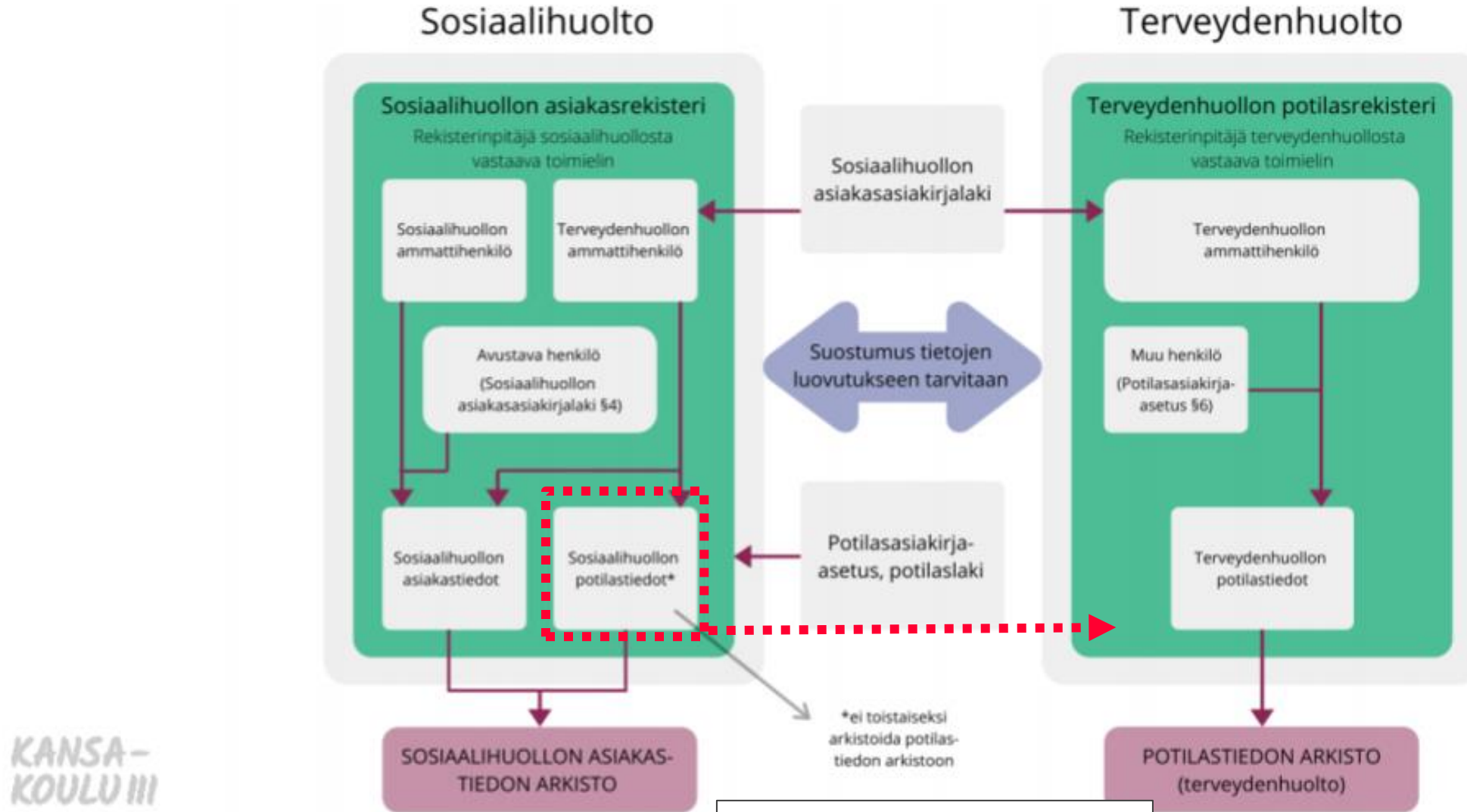
Yhteistyön velvoite yli sosiaalihuollon rekisterin

- Esim. asiakassuunnitelma voidaan tehdä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon yhteistyössä. Tällöin sovelletaan sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain säädöksiä riippumatta siitä, mihin tiedot on tallennettu.
- Integroituja sosiaali- ja terveystalvveluja ei ole vielä määritetty.
- Mitä laajempi ja monipuolisempi asiakkaan palveluntarve on, sitä tärkeämpää on asiakkaan kokonaistilanteen hahmottaminen, palvelujen yhteensovittaminen ja asiakastietojen käsittely
 - Palveluohjauksen/asiakasohjauksen rooli ja merkitys korostuu
 - Sosiaalihuollon asiakastiedon ja sosiaalihuollon potilastiedon raja on usein häilyvä
- Sosiaalihuollossa on laajat oikeudet saada tietoja lainsäädännön pohjalta ja lainsäädännössä on säädetty myös oma-aloitteisesta tietojenantovelvollisuudesta
 - Laissa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) säädetään asiakkaan tietojenantovelvollisuudesta ja salassa pidettävien tietojen antamisesta asiakkaan hoidon ja huollon turvaamiseksi
 - Lastensuojelulaissa (417/2007) ja sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) säädetään ilmoitusvelvollisuudesta
 - Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (980/2012) velvoittaa ilmoittamaan iäkkään henkilön palveluntarpeesta Terveystalvvelollossa potilas voi kieltää tietojen luovutuksen rekisterien välillä

SO-TE REKISTERIT

- **Terveydenhuollon potilastietoa** syntyy esimerkiksi silloin, kun potilas käy terveydenhuollossa lääkärin vastaanotolla ja käynnistä kirjataan tutkimusta ja hoitoa koskevaa tietoa. Pääsääntöisesti tämä potilastieto siirtyy terveydenhuollon Kanta-palveluun.
- **Sosiaalihuollon asiakastietoa** sosiaalihuollossa syntyy esimerkiksi silloin, kun lastensuojelun sosiaalityöntekijä laatii asiakasasiakirjoja lapsen tai perheen tilanteesta. Nämä asiakirjat siirtyvät sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon, jos organisaatio on ottanut sosiaalihuollon Kanta-palvelut käyttöön.
- Rajapinnalla syntyy myös **sosiaalihuollon potilastietoa**. Kyse on siitä, että terveydenhuollon koulutustaustainen työntekijä, esimerkiksi sairaanhoitaja, kirjaa asiakkaan tutkimusta ja hoitoa koskevaa tietoa sosiaalihuollon yksikössä. Sosiaalihuollon potilastietoa ei tallenneta (ei saa tallentaa) terveydenhuollon Kanta-palveluun. Terveydenhuollon koulutuksen omaava työntekijä on velvollinen kirjaamaan myös sosiaalihuollon asiakastietoa muun tiedon osalta.
- On myös muita rekistereitä
- **Rekisteri ja järjestelmä ovat eri asiat**

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastiedon tuottaminen

KANSA-KOULU III

Eksotessa sosiaalihuollon potilastiedot käytännössä terveysLC:ssa ja terveydenhuollon nähtävissä, vaikka ei arkistoidu potilastietona Kantaan.

ASIAKAS- JA POTILASTIETOA MÄÄRITTÄVÄT TEKIJÄT

TOIMINTA-YKSIKKÖ	REKISTERIN-PITÄJÄ	KIRJAAVA HENKILÖ	OHJAAVA LAINSÄÄDÄNTÖ	SYNTYVÄ ASIAKAS-/POTILASTIETO	KANTA POTILASTIEDON ARKISTO
SOSIAALI-HUOLLON TOIMINTA-YKSIKKÖ	Sosiaali-huollosta vastaava toimielin	Sosiaalihuollon ammattihenkilö	Sosiaalihuollon asiakasasiakirjalaki	Sosiaalihuollon asiakastietoa	Ei
		Avustava henkilö			
		Terveysthuollon ammattihenkilö	Sosiaalihuollon asiakasasiakirjalaki, Potilasasiakirja-asetus, laki potilaan asemasta ja oikeuksista	Sosiaalihuollon potilastietoa (asiakkaan terveydentilaa, tutkimusta ja hoitoa koskeva tieto). Osarekisteri erotettuna sosiaalihuollon asiakastiedoista	Ei
				Sosiaalihuollon asiakastietoa	Ei
TERVEYDEN-HUOLLON TOIMINTA-YKSIKKÖ	Terveysthuollon vastaava toimielin	Terveysthuollon ammattihenkilö	Laki potilaan asemasta ja oikeuksista sekä potilasasiakirja-asetus	Terveysthuollon potilastietoa	Kyllä

Kirjaaminen sosiaali- ja terveydenhuollon rajapinnalla

Yhteiset asiakirjat

- Kun sosiaalipalvelua toteuttaa sosiaalihuollon toimintayksikössä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö yhdessä, asiakkaasta laaditaan yhteinen toteuttamiskertomus. Lisäksi asiakkaalle voidaan laatia yhteinen asiakassuunnitelma ja muita tarpeellisia yhteisiä asiakirjoja. Nämä asiakirjat talletetaan sosiaalihuollon asiakasrekisteriin.
- Henkilöllä, joka osallistuu edellä tarkoitetun yhteisen palvelun toteuttamiseen, on oltava pääsy tehtävissään tarvitsemiinsa yhteisiin asiakasasiakirjoihin. Yhteisestä asiakassuunnitelmasta voidaan tallettaa tarvittaessa kopio potilasrekisteriin. Lisäksi terveydenhuollon ammattihenkilön tekemät, terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat potilastiedot merkitään potilasasiakirjoihin ja talletetaan potilasrekisteriin. → Eli suostumus, ATJ ja tarvittaessa kopio PTJ sekä terveydenhuollon osalta ”lisäkirjaukset”.

Ratkaisuja monialaiseen yhteistyön haasteisiin

- Tunnistetaan toisen tekemän työ ja vastuu (mitä kukin voi omassa roolissaan tehdä)
- Kerrotaan asiakkaalle oma rooli ja millaista apua eri tahot voivat tarjota asiakkaan auttamiseksi
- Lapsen etu ja osallisuus keskiöön → ”oman asiansa toimijoina” eli keskustelua ja avoimuutta asiakkaiden kanssa, asiakkaan ehdoilla
- Viranomaistahojen aito yhteistyö. Kukaan osallistujista ei ole etukäteen päättänyt ratkaisua, vaan kuunnellaan eri osapuolia ja arvioidaan yhdessä, mikä palvelee asiakasta parhaiten. Sovitaan miten asioissa edetään ja miten asiat hoidetaan käytännössä.

Yhteistyö vaatii aikaa,
keskustelua, avoimuutta sekä
asiakkaan toimijuutta.

Esimerkkejä

Case: Hannes

Esimerkki ikääntyvien palvelutehtävästä

Tehostettu palveluasuminen (sosiaalihuollon palvelua, rekisterinpitäjä sosiaalihuollon)

Asiakastilanne

Vaikeaa muistisairautta sairastava 87-vuotias Hannes asuu omaishoitajana toimivan vaimonsa Maijan kanssa. Hannes on käyttänyt säännöllisiä intervallihoitojaksoja Maijan vapaapäivien järjestämiseksi, lisäksi hänellä on ollut kotihoidon tukipalveluja. Aviopari hakee Hannekselle tehostettua palveluasumispaiikkaa. Hannes on tehnyt sairauden alkuvaiheessa edunvalvontavaltuutuksen ja Maija toimii asioiden hoitajana.

- Palveluohjaaja tekee kotikäynnin ja palvelutarpeen arvioinnin.
- Palveluohjaaja pyytää suostumuksen tarvittavien sosiaali- ja terveystietojen hankintaan sekä hakemuksen käsittelyyn moniammatillisessa työryhmässä (SAS-ryhmä: selvitä-arvioi-sijoita). Suostumuksen antaa asiakas tai hänen edustajansa, tässä tapauksessa edunvalvontavaltuutettu Maija.
- Hakemus käsitellään SAS-ryhmässä. SAS-ryhmän suosituksesta Hannekselle myönnetään paikka tehostetussa palveluasumisyksikössä.
- Hannes muuttaa asumispalveluyksikköön.

Mitä tietoa syntyy?

Asumispalveluihin haettaessa syntyvät tiedot:

- Iäkkäiden palvelujen hakemus: sosiaalihuollon asiakastietoa.
- Kotikäynnin kirjaus asiakaskertomuksessa ja palvelutarpeen arvio: sosiaalihuollon asiakastietoa.
- SAS-ryhmän käsittelyn kirjaus asiakaskertomuksessa: sosiaalihuollon asiakastietoa.
- Asumispalvelusta tehtävä iäkkäiden palvelupäätös: sosiaalihuollon asiakastietoa.
- Asiakasmaksun määrittelemiseksi: tulo- ja menoselvitys, asiakasmaksulaskelma, asiakasmaksupäätös valitusosoituksineen: sosiaalihuollon asiakastietoa.

Asumisen aikana kirjattavat tiedot:

- Palvelu- ja hoitosuunnitelma: sosiaalihuollon asiakastietoa ja sosiaalihuollon potilastietoa.
- Terveystietojen ammattihenkilön antama tutkimusta tai hoitoa koskevat tiedot: sosiaalihuollon potilastietoa.
- Muut päivittävät kirjaukset: sosiaalihuollon asiakastietoa.

Huom. Yhteinen toteuttamiskertomus (ShAkl 7 §).

Asiakkaasta laaditaan yhteinen toteuttamiskertomus, kun sosiaalihuollon toimintayksikössä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö yhdessä toteuttaa sosiaalipalvelua. Asiakkaalle voidaan laatia myös muita tarpeellisia yhteisiä asiakasasiakirjoja. Yhteiset asiakasasiakirjat talletetaan sosiaalihuollon asiakasrekisteriin, tarvittaessa voidaan tallettaa kopio potilasrekisteriin. Henkilöllä, joka osallistuu yhteisen palvelun toteuttamiseen, on oltava pääsy tehtävissään tarvitsemiinsa yhteisiin asiakasasiakirjoihin.

Lisäksi terveydenhuollon ammattihenkilön terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat potilastiedot merkitään potilasasiakirjoihin ja talletetaan potilasrekisteriin.

Asiakastieto

Asiakastieto

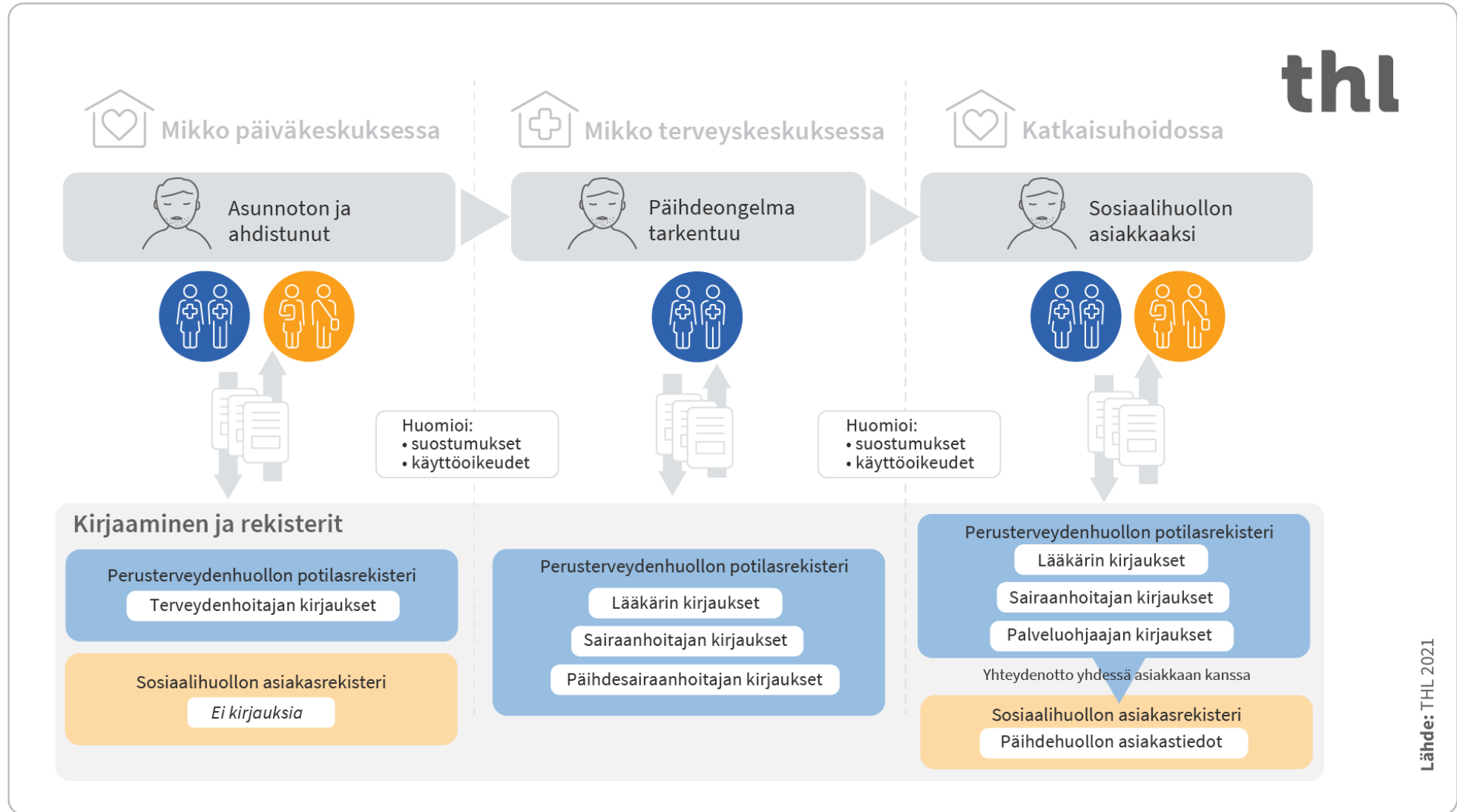
Sosiaalihuollon
potilastieto

Asiakastieto
(kopio
potilastieto)

Potilastieto

Case Mikko

-mukaillen THL:n oppaasta [Kirjaaminen monialaisessa yhteistyössä](#)

MIKKO PÄIVÄKESKUKSESSA

- Päiväkeskuksen ikkunapöydässä nuokkuu uusi kasvo. Kalpea nuori mies havahtuu ohjaajan tullessa tervehtimään ja kysyy voisiko saada jotain syötävää. Mikko kertoo saaneensa hädön naapurimaakunnassa olevasta vuokra-asunnostaan puolisen vuotta sitten. Hän pääsi majoittumaan tutun kaverin nurkkiin, mutta riidan jälkeen kaveri heitti hänet ulos. Sen jälkeen **Mikko on nukkunut rappukäytävissä**. Viime yönä tuli kompuroitua, kun koiranulkoiluttaja ajoi pois rappukäytävästä. **Mikon ohimolla onkin ilkeän näköinen haava**. Päihdehuuruiset kuukaudet ovat jättäneet Mikkoon jälkensä ja **psykiatrian poliklinikan hoitokontaktikin katkesi paikkakunnan vaihdon myötä**. Mikko kertoo hoitokontaktin alkaneen yläasteikäisenä koululääkärin ohjattua hänet nuorisopsykiatrian poliklinikalle ahdistuneisuuden ja keskittymisvaikeuksien vuoksi. Mikolla on maalarin ammattitutkinto mutta työpaikoissa pysyminen ei onnistunut ja ahdistuneisuus paheni. Ahdistuneisuuteen määrättyt lääkkeet ovat loppuneet ja **nyt Mikko haluaisi apua tilanteeseensa**.
- Mikko pääsee päiväkeskuksessa kerran viikossa vastaanottoa pitävälle terveystieteiden terveydenhoitajan vastaanotolle vielä samana päivänä. Hoitaja puhdistaa ja teippaa Mikon ohimossa olevan haavan. Samalla varataan aika lääkärin vastaanotolle muutaman päivän päähän. Terveydenhoitaja tilaa Mikon suostumuksella aikaisemmat sairauskertomukset psykiatrian poliklinikalta. Mikko kokee, että ensin pitäisi saada käytännön asioita kuntoon ja vasta sitten hän olisi halukas uuteen psykiatrian poliklinikan kontaktiin. Päihdetilanteen Mikko kertoo olevan tällä hetkellä hallinnassa.

MIKKO TERVEYSKESKUKSESSA

- Muutaman päivän päästä Mikko menee terveystieteiden terveyskeskukseen lääkärin vastaanotolle. Vastaanoton hoitajan mielestä Mikko vaikuttaa päihtyneeltä ja kysyy Mikolta, suostuisiko hän puhaltamaan alkometriin. Mikko puhaltaa, mutta promillet eivät vastaa käytöstä. Keskustelun jälkeen Mikko myöntää käyttäneensä viime aikoina päivittäin rauhoittavia lääkkeitä alkoholin kanssa. Mikko kertoo olon olevan huono ja hoitajan ja lääkärin motivoimana on **suostuvainen katkaisuhoidon**. Hoitaja ottaa yhteyttä terveystieteiden terveyskeskuksen päihdesairaanhoidajaan katkaisuhoidopaikan järjestämiseksi. Päihdesairaanhoidaja soittaa kunnan katkaisuhoidoasemalle, jossa on vapaa paikka. Sovitaan, että Mikko lähtee heti katkaisuhoidon.

KATKAISUHOIDON AIKANA

- Katkaisuhoidossa Mikko **vieroittautuu alkoholista ja rauhoittavista lääkkeistä** kymmenen päivän aikana. Hoidon aikana Mikko saa oireenmukaista tarvittavaa lääkehoitoa, osallistuu keskusteluryhmiin ja tapaa palveluohjaajaa. Yhdessä palveluohjaajan kanssa Mikko toteaa tarvitsevänsä tukea muun muassa asuntoasioihin, mielekkään päivätekemisen löytämiseen ja raha-asoiden selvittelyyn. Mikko ja palveluohjaaja laativat yhdessä yhteydenoton sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen. Ilmoituksen käsittelyn yhteydessä kunnan sosiaalipäivystyksessä todetaan yhteydenoton sisällön perusteella Mikon tarvitsevan todennäköisimmin päihdehuollon palveluita. Yhteydenoton perusteella aloitetaan päihdehuollon palvelutehtävän asiakkuus.

Monialaisen yhteistyön toimintaympäristö

Mikko päiväkeskuksessa	Päiväkeskus on sosiaalihuollon palveluyksikkö, joka liittyy päihdehuoltoon. Päiväkeskuksen työntekijät ovat sosiaalihuollon ammattihenkilöitä, esimerkiksi sosionomeja. Päiväkeskuksessa on käytössä asiakastietojärjestelmä ja asiakaskohtaiset kirjaukset tallennetaan sosiaalihuollon asiakasrekisteriin. Asiakastietoja syntyy vain vähän, koska suuri osa asioinnista ei liity sosiaalihuollossa vireillä olevien asioiden hoitamiseen. Päiväkeskuksessa vastaanottoa pitävä terveydenhoitaja on terveystakeskuksen työntekijä. Hän tekee työhönsä liittyvät kirjaukset terveystakeskuksen potilastietojärjestelmään ja ne tallentuvat perusterveydenhuollon potilasrekisteriin.
siirtymävaihe	Ajanvaraus terveystakeskukseen, sairauskertomustietojen tilaaminen, Kanta-suostumusten tarkistaminen.
Mikko terveystakeskuksessa	Lääkäri-hoitaja työparin vastaanotto toimii terveystakeskuksessa, joka on terveydenhuollon yksikkö.
siirtymävaihe	Päihdesairaanhoidajan yhteydenotto kunnan perusterveydenhuoltoon kuuluvaan katkaisuhoidoasemaan. Terveystakeskus ja katkaisuhoidoasema kuuluvat samaan terveydenhuollon organisaatioon ja ne käyttävät samaa potilastietojärjestelmää.
Katkaisuhoidon aikana	Mikko on katkaisuhoidossa kunnan perusterveydenhuoltoon kuuluvalla katkaisuhoidoasemalla. Katkaisuhoidosta tehty yhteydenotto sosiaalihuoltoon ohjautuu organisaation käytäntöjen mukaisesti sosiaalipäivystysyksikköön, jossa yhteydenotto arvioidaan.

Yhteistyötä tekevät ammattihenkilöt ja vastuut yhteistyössä

Mikko päiväkeskuksessa	Terveystenhoitaja (terveydenhuollon ammattihenkilö) antaa vastaanotollaan terveyteen liittyvää ohjausta, huolehtii pienistä sairaanhoidollisista toimenpiteistä (mm. näytteidenotto ja haavanhoito) ja tekee tarvittaessa ajanvarauksia muille terveydenhuollon ammattilaisille. Päiväkeskuksen ohjaaja (sos.huollon ammattihenkilö) antaa ohjausta ja neuvontaa päiväkeskuksen kävijöille. Tarvittaessa ohjaaja voi olla asiakkaiden tukena heidän asioidessaan eri palveluissa.
siirtymävaihe	Päiväkeskuksessa vastaanottoa pitävä terveydenhoitaja.
Mikko terveyskeskuksessa	Lääkäri vastaa terveyskeskuksessa potilaiden lääketieteellisestä hoidosta ja työparina toimiva sairaanhoitaja sairaanhoidollisista toimenpiteistä. Sairanhoitaja valmistelee lääkärin vastaanotolle tulevat potilaat (haastattelee, tekee esitutkimukset, tarkistaa Kanta-suostumukset). Lääkärin vastaanoton jälkeen sairaanhoitaja tekee tarvittavat ajanvaraukset ja sairaanhoidolliset toimenpiteet.
siirtymävaihe	Terveyskeskuksen päihdesairaanhoitajan (terveydenhuollon ammattihenkilö) tehtäviin kuuluu hoitopaikan järjestäminen katkaisuhoidopotilaille.
Katkaisuhoidon aikana	Katkaisuhoidon palveluohjaaja (sos.huollon ammattihenkilö) käy Mikon kanssa läpi hänen sosiaalista tilannettaan ja alustavia tuen tarpeita. Katkaisuhoidon lääkäri (terveydenhuollon ammattihenkilö) vastaa lääketieteellisestä hoidosta kuten lääkehoidon suunnittelusta katkaisuhoidon aikana. Katkaisuhoidon sairaanhoitaja (terveydenhuollon ammattihenkilö) huolehtii sairaanhoidollisista toimenpiteistä kuten lääkehoidon toteutuksesta ja vetää keskusteluryhmää katkaisuhoidon aikana. Sosiaalipäivystyksikössä työskentelevä sosiaalityöntekijä (sos.huollon ammattihenkilö) ottaa vastaan yhteydenoton ja arvioi sen.

Monialaisen yhteistyön sisältö ja toteutus

Mikko päiväkeskuksessa	Päiväkeskuksen ohjaaja ohjaa Mikon terveydenhoitajan vastaanotolle. Mikon toiveesta ohjaaja on mukana vastaanotolla.
siirtymävaihe	Terveydenhoitaja tekee ajanvarauksen lääkärin vastaanotolle ja hankkii lääkärin vastaanottoa varten tarvittavat asiakirjat.
Mikko terveyskeskuksessa	Sairaanhoitaja haastattelee Mikon ennen lääkärin vastaanottoa ja suorittaa alkometriin puhalluttamisen sekä tarkistaa pään haavan. Hän myös tarkistaa, että tilatut sairauskertomustiedot ovat saapuneet. Lääkäri haastattelee ja tutkii Mikon. Yhdessä sairaanhoitajan kanssa keskustelevat Mikon kanssa katkaisuhoidosta. Vastaanoton sairaanhoitaja on yhteydessä päihdesairaanhoitajaan Mikon jatkohoidon järjestämiseksi.
siirtymävaihe	Päihdesairaanhoitaja soittaa katkaisuhuoltoasemalle, josta Mikko saa paikan samalle päivälle. Päihdesairaanhoitaja antaa puhelimitse esitiedot Mikosta.
Katkaisuhoidon aikana	Katkaisuhoidon toteuttavat terveydenhuollon yksikössä toimivat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt yhdessä. Yhteydenotto sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen tehdään yhteistyössä Mikon kanssa. Yhteydenotossa todetaan Mikon hyötyvän todennäköisesti monialaisesta yhteistyöstä. Yhteydenottoa arvioitaessa myös sosiaalihuollossa todetaan monialaisen yhteistyön tarve ja aletaan koota verkostoa palvelutarpeen arviointia varten.

Asiakastietojen kirjaaminen

Mikko päiväkeskuksessa	Päiväkeskuksen ohjaaja ei tee kirjauksia, koska hänen antamansa ohjaus ja neuvonta ei ole käynnistänyt sosiaalihuollon asiakkuutta. Terveystenhoitaja tekee potilaskertomusmerkintöjä vastaanotolla antamastaan ohjauksesta ja tekemistään hoitotoimenpiteistä.
siirtymävaihe	Terveystenhoitaja tekee Mikon suullisella suostumuksella ajanvarauksen terveystakeskuslääkärin vastaanotolle potilastietojärjestelmän kautta ja tarkistaa samalla onko Mikko saanut Kanta-informoinnin ja antanut Kanta-suostumuksen. Nuorisopsykiatrian tiedot ovat syntyneet ennen Potilastiedon arkiston käyttöönottoa. Mikon kirjallisella suostumuksella terveystenhoitaja tilaa kopiot nuorisopsykiatrian sairauskertomustiedoista. Terveystenhoitaja tekee tilauksesta merkinnän potilaskertomustietoihin.
Mikko terveystakeskuksessa	Lääkäri kirjaa lääkehoidon ja tarvittavat potilaskertomusmerkinnät, kuten suosituksen katkaisuhoidosta. Sh kirjaa tarvittavat potilaskertomusmerkinnät, kuten alkometriin puhaltamisen ja yhteydenoton päihdesairaanhoidajaan sekä tilattujen nuorisopsykiatrian sairauskertomuskopioiden saapumisen.
siirtymävaihe	Päihdesairaanhoidaja tekee potilaskertomusmerkinnät yhteydenotosta ja sen yhteydessä välitetyistä tiedoista.
Katkaisuhoidon aikana	Katkaisuhoidon aikana kirjataan potilaskertomusmerkintöjä. Myös palveluohjaaja kirjaa potilaskertomusta, koska hän työskentelee terveystenhuollon yksikössä. Yhteydenotto sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen ja sen pohjalta laadittu Sosiaalihuollon tarpeesta tehdyn yhteydenoton tai ilmoituksen arvio ovat sosiaalihuollon asiakastietoa. Katkaisuhoitoasemalla kirjataan yhteydenoton tekemisestä merkintä potilaskertomukseen.

Henkilörekisterit ja tallentaminen Kanta-arkistoon

Mikko päiväkeskuksessa	Terveystietojen laatijat tallennetaan perusterveydenhuollon potilasrekisteriin ja välitetään Potilastiedon arkistoon. Mikäli päiväkeskuksessa syntyy sosiaalihuollon asiakastietoja, tallennetaan ne sosiaalihuollon asiakasrekisteriin. Tiedot tallennetaan Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon.
siirtymävaihe	Terveystietojen laatijat tallennetaan perusterveydenhuollon potilasrekisteriin ja välitetään Potilastiedon arkistoon.
Mikko terveyskeskuksessa	Lääkärin ja sairaanhoitajan laatimat potilastiedot tallennetaan perusterveydenhuollon potilasrekisteriin ja välitetään Potilastiedon arkistoon.
siirtymävaihe	Päihdesairaanhoitajan laatimat potilastiedot tallennetaan perusterveydenhuollon potilasrekisteriin ja välitetään Potilastiedon arkistoon.
Katkaisuhoidon aikana	Katkaisuhoidon aikaiset lääkäri-, sairaanhoitajan ja palveluohjaajan kirjaukset tallennetaan perusterveydenhuollon potilasrekisteriin ja välitetään Potilastiedon arkistoon. Yhteydenotto sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen ja muut sosiaalihuollon asiakasasiakirjat tallennetaan sosiaalihuollon asiakasrekisteriin ja välitetään Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon. Monialaisessa yhteistyössä laadituista sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista voidaan lisäksi tallentaa kopio potilasrekisteriin.

Pääsy asiakastietoihin ja tiedonvaihto

Mikko päiväkeskuksessa	Terveystietojärjestelmällä on pääsy perusterveydenhuollon potilasrekisterin potilastietoihin ja Potilastiedon arkistoon työtehtävien mukaisesti. Päiväkeskuksen ohjaajalla on pääsy sosiaalihuollon asiakastietoihin niiden käyttöoikeuksista annetun määräyksen mukaisesti.
siirtymävaihe	Terveystietojärjestelmällä on pääsy perusterveydenhuollon potilasrekisterin potilastietoihin ja Potilastiedon arkistoon työtehtävien mukaisesti.
Mikko terveyskeskuksessa	Lääkärillä ja sairaanhoitajalla on pääsy perusterveydenhuollon potilasrekisterin potilastietoihin ja Potilastiedon arkistoon työtehtävien mukaisesti.
siirtymävaihe	Päihdesairaanhoitajalla on pääsy perusterveydenhuollon potilasrekisterin potilastietoihin ja Potilastiedon arkistoon työtehtävien mukaisesti.
Katkaisuhoitoajan aikana	Sosiaalihuollon henkilöstöllä on pääsy sosiaalihuollon asiakastietoihin käyttöoikeuksiensa mukaan. Lääkärillä ja sairaanhoitajalla on pääsy perusterveydenhuollon potilasrekisterin potilastietoihin ja Potilastiedon arkistoon työtehtävien mukaisesti. Palveluohjaajalla on pääsy perusterveydenhuollon potilasrekisterin potilastietoihin työtehtävien mukaisesti.

Mikon tarina jatkuu

Mikko päihdehuollon
asiakkaana

Levottomuus
lisääntynyt

Huomioi:
• suostumukset
• käyttöoikeudet

Kirjaaminen ja rekisterit

Sosiaalihuollon asiakasrekisteri
Päihdehuollon asiakastiedot

Perusterveydenhuollon potilasrekisteri
Päihdesairaanhoitajan kirjaukset

Mikko psykiatrisessa
sairaalassa

Osastohoito

Huomioi:
• suostumukset
• käyttöoikeudet

Erikoissairaanhoidon potilasrekisteri

Lääkärin kirjaukset

Sosiaalityöntekijän kirjaukset

Muiden ammattilaisten kirjaukset

Mikko tuetussa
asumisessa

Kotiutuminen
tukiasuntoon

Sosiaalihuollon asiakasrekisteri
Päihdehuollon asiakastiedot

Erikoissairaanhoidon potilasrekisteri
Psykiatrisen sairaanhoitajan kirjaukset

Lääkärin kirjaukset

MIKKO PÄIHDEHUOLLON ASIAKKAANA

- Mikko saa ajan päihdehuollon sosiaalityöhön, jossa aloitetaan palvelutarpeen arviointi. Palvelutarpeen arviointiin osallistuu myös terveyskeskuksen päihdesairaanhoidaja. Palvelutarpeen arvioinnissa todetaan Mikon tarvitsevan ainakin jonkin aikaa erityistä tukea. Pta:n jälkeen Mikolle laaditaan monialaisessa yhteistyössä asiakassuunnitelma. Mikon päihdehistoria herättää huolta ja Mikko ohjataan **terveyskeskuksen päihderyhmään**.
Mikko majoilee tilapäisesti ensisuojaassa odottaen tukiasunnon vapautumista.
- Mikkoa väsyttää ja ahdistaa enenevissä määrin. Aamuisin on vaikeaa päästä liikkeelle ja **päihderyhmästä tulee poissaoloja**. Sosiaalityöntekijä on soittanut, mutta Mikko ei ole mennyt sovittuun tapaamiseen. Mikko käy välillä päiväkeskuksessa tapaamassa tuttuja. Kerran matka katkeaa Mikon törmätessä vanhaan tuttuun, jolle Mikko kertoo elämän tuntuvan raskaalta ja tuttu tarjoaa "jotain piristävää". **Alkaa uusi päihdeputki**, ja mielialaa tasaavat lääkkeet jäävät ottamatta. Mikko käy välillä ensisuojaassa, jossa nukkuu päihtyneiden osastolla. Kerran Mikko on erityisen levoton ja ahdistunut. Rauhoitteluyrityksistä huolimatta Mikko käyttäytyy aggressiivisesti. Paikalle hälytetylle poliisipartiolle Mikko kertoo kuulevansa ääniä. Poliisipartio hälyttää ambulanssin, jonka tekemän ensiarvion perusteella Mikko vaikuttaa psykoottiselta ja pitää viedä päivystykseen psyykkisen tilan arvioita varten. Mikon aggressiivisen käytöksen vuoksi pyydetään poliisilta mielenterveyslain mukaista virka-apua kuljetuksen ajaksi.

MIKKO PSYKIATRISISSA SAIRAALASSA

- Sairaalan päivystyksessä lääkäri toteaa **Mikon olevan psykoottinen ja tarvitsevan psykiatrasta sairaalahoitoa**. Mikko vastustaa psykiatrisen arvion tekemistä, jonka vuoksi lääkäri päätyy tekemään M1-tarkkailulähetteen. Mikko siirretään psykiatriselle osastolle. Hoidon aikana lääkitystä korjataan ja Mikko keskustelelee terapeutin kanssa säännöllisesti. Vähitellen Mikko pystyy sitoutumaan osaston sääntöihin ja osallistuu ryhmätoimintaan säännöllisesti. Osaston sosiaalityöntekijän aloitteesta järjestetään verkostopalaveri, johon osallistuvat Mikon hoidosta vastaava lääkäri, osaston terapeutti, Mikon omatyöntekijänä toimiva päihdehuollon sosiaalityöntekijä ja Mikon äiti. Neuvottelussa päivitetään sosiaalihuollon asiakassuunnitelma. Suunnitelmaan kirjataan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiksi **tuettu asuminen ja siihen liittyvä sosiaaliohjaus, psykiatrian kuntoutuspoliklinikan asiakkuuden käynnistäminen sekä sosiaalinen kuntoutus**. Tukiasunto on tiedossa pian ja sovitaan, että Mikko on osastolla asunnon saamiseen asti. Mikon kohdalla arvioidaan, että paluu ensisuojaan on riski uudelle päihdekierteelle.

MIKKO TUETUSSA ASUMISESSA

- Vuokra-asunto järjestyy säätiön kautta ja päihdehuollon sosiaaliohjaaja on Mikon tukena arjen rakentamisessa. Mikko pääsee mukaan sosiaalisen kuntoutuksen ryhmään. Mikko on asunut tukiasunnossa nyt jo puoli vuotta. Arki on alkanut sujumaan paremmin. Mikko käy kolmena päivänä viikossa sosiaalisessa kuntoutuksessa ja tapaa kerran viikossa psykiatrasta sairaanhoitajaa. Lääkityksestäkin on tuntunut olevan apua.

Monialaisen yhteistyön toimintaympäristö

Mikko päihdehuollon asiakkaana	Mikosta on tullut sosiaalihuoltoon tehdyn yhteydenoton johdosta päihdehuollon sosiaalityön asiakas. Tilapäistä asumista tarjoava ensisuoja on sosiaalihuollon yksikkö, joka kuuluu osaksi päihdehuoltoa. Terveyskeskuksen päihderyhmää vetää päihdesairaanhoidaja yhdessä kokemusasiantuntijan kanssa. Ryhmätapaamisissa käy puhumassa myös muita asiantuntijoita sosiaali- ja terveydenhuollosta. Ryhmään pääsyä edeltää päihdesairaanhoidajan tekemä arvio edellytyksistä sitoutua ryhmään.
siirtymävaihe	Ensihoidon arvio kohteessa ja virka-apupyyntö poliisille Mikon kuljettamiseksi sairaalan päivystykseen. Ensihoito on järjestetty osana sairaanhoitopiirin toimintaa. Naapurikunnassa on keskussairaala, jossa on alueen ympärivuorokautinen yhteispäivystys.
Mikko psykiatrisessa sairaalassa	Keskussairaalassa on psykiatrinen yksikkö. Sairaalan sosiaalityöntekijä tekee terveydenhuoltoon kuuluvaa terveysosiaalityötä.
siirtymävaihe	Mikon psyykkisen voinnin tasaannuttua osastolla pidetään monialainen neuvottelu, jonka kutsuu koolle Mikon suostumuksella sairaalan sosiaalityöntekijä.
Mikko tuetussa asumisessa	Mikko asuu tukiasunnossa ja tapaa säännöllisesti päihdehuollon sosiaaliohjaajaa. Mikon omatyöntekijänä toimii päihdehuollon sosiaalityöntekijä. Mikolla on asiakkuus psykiatrian kuntoutuspoliklinikalla, missä hän tapaa psykiatrista sairaanhoitajaa säännöllisesti ja lääkäriä tarvittaessa. Psykiatrian poliklinikan lääkäri on Mikon hoidosta vastaava lääkäri.

Yhteistyötä tekevät ammattihenkilöt ja vastuut yhteistyössä

Mikko päihdehuollon asiakkaana	Päihdehuollon sosiaalityöntekijä (omatyöntekijä) vastaa Mikon sosiaalihuollon palveluiden kokonaisuudesta ja koordinoi monialaista yhteistyötä. Ensisuojan ohjaajat vastaavat tilapäisen asumisen sosiaalipalvelun toteutuksesta. Päihdesairaanhoidaja vastaa päihderyhmän toiminnasta ja ryhmään pääsyä edeltävästä arviosta.
siirtymävaihe	Ensihoitajat, poliisi, päivystyksen sairaanhoitaja, päivystyksen lääkäri
Mikko psykiatrisessa sairaalassa	Psykiatrisen osaston lääkäri vastaa lääketieteellisestä hoidosta. Psykiatrisella osastolla työskentelee sairaanhoitajia, mielenterveyshoitajia, psykologeja, kuntoutusohjaajia ja toiminta-, fysio- ja musiikkiterapeutteja, jotka vastaavat hoitotyöstä, erilaisten ryhmien vetämisestä ja terapiasta. Osastonsihtööri vastaa potilasasiakirjahallinnollisista tehtävistä, kuten sisään- ja uloskirjauksista. Sairaalan sosiaalityöntekijä (sosiaalihuollon ammattihenkilö) vastaa sosiaalisen tilanteen arvioinnista.
siirtymävaihe	Sairaalan sosiaalityöntekijä vastaa monialaisen neuvottelun organisoimisesta ja koolle kutsumisesta. Osaston lääkäri vastaa Mikon lääketieteellisestä hoidosta ja tekee lähetteen psykiatrian kuntoutuspoliklinikalle. Osaston terapeutti tekee yhteenvedon Mikon toteutuneesta terapiasta ja hoitotyöstä. Päihdehuollon sosiaalityöntekijä vastaa Mikon sosiaalipalvelujen kokonaisuudesta.
Mikko tuetussa asumisessa	Päihdehuollon sosiaalityöntekijä (omatyöntekijä) vastaa Mikon sosiaalipalveluiden kokonaisuudesta ja koordinoi monialaista yhteistyötä. Päihdehuollon sosiaaliohjaaja on Mikon tukena arjessa tarjoten suunnitelmallista sosiaaliohjausta. Psykiatrian poliklinikan sairaanhoitaja vastaa Mikon psykiatrisesta sairaanhoidosta, kuten keskusteluista ja lääkehoidon seurannasta. Psykiatrian poliklinikan lääkäri vastaa Mikon lääketieteellisestä hoidosta.

Monialaisen yhteistyön sisältö ja toteutus

Mikko päihdehuollon asiakkaana	Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset toteuttavat yhdessä Mikon päihdehuollon palveluiden kokonaisuutta. Ammattilaiset pitävät Mikon luvalla yhteyttä toisiinsa.
siirtymävaihe	Ensimmäisenä kohteeseen hälytetty poliisi pyytää hätäkeskusta lähettämään paikalle ambulanssin, jotta Mikon terveydentila voidaan tarkistaa ja määritellä oikea kuljetuskohde. Ensihoitajat arvioivat, että Mikko on psykoottinen ja tarvitsee lääkärin arvion psyykkisestä tilastaan. Ensihoidon pyynnöstä päivystyksen (virka)lääkäri tekee virka-apupyynnön poliisille Mikon kuljetuksen turvaamiseksi. Yhteispäivystyksessä Mikkoa hoitavat sairaanhoitaja ja lääkäri.
Mikko psykiatrisessa sairaalassa	Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset huolehtivat yhdessä Mikon yksilöllisen hoito- ja palvelusuunnitelman toteuttamisesta.
siirtymävaihe	Neuvottelussa sovitaan Mikon osastohoidon lopettamisesta tukiasunnon löydyttyä, psykiatrian kuntoutuspoliklinikan hoitosuhteen aloittamisesta sekä sosiaalipalvelujen kokonaisuudesta.
Mikko tuetussa asumisessa	Päihdehuollon sosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja ja psykiatrian kuntoutuspoliklinikan työntekijät ovat säännöllisesti yhteydessä Mikon tilanteesta ja hoidon etenemisestä.

Asiakastietojen kirjaaminen

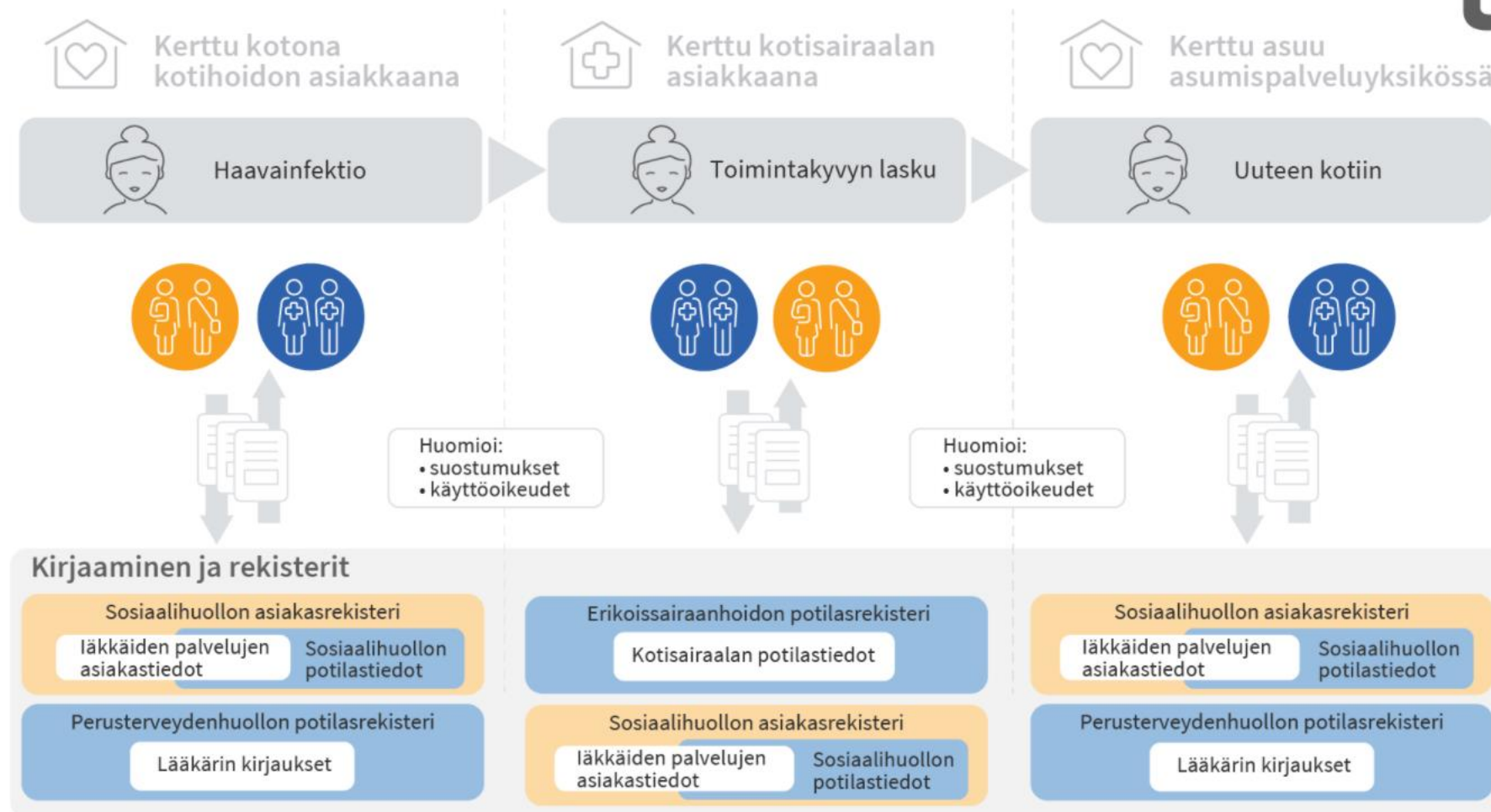
Mikko päihdehuollon asiakkaana	Päihdehuollon pta ja päihdehuollon asiakassuunnitelma ovat sosiaalihuollon asiakastietoa. Kopiot monialaisessa yhteistyössä laadituista asiakirjoista tallennetaan perusterveydenhuollon potilasrekisteriin. Mikon ja sosiaalityöntekijän toteutuneista ja toteutumattomista tapaamisista laaditaan sosiaalihuollon asiakaskertomusmerkintöjä. Ensisuojan asumisjaksolta laaditaan tilapäisen asumisen sosiaalipalveluun liittyvä toteuttamissuunnitelma ja asiakaskertomusmerkintöjä. Päihdesairaanhoidaja kirjaa päihderyhmään pääsyä edeltävästä arviosta ja päihderyhmän tapaamisista potilaskohtaisia potilaskertomusmerkintöjä. Kokemusasiantuntija ei kirjaa.
siirtymävaihe	Virka-apupyyntö tehdään virka-apupyyntölomakkeelle, jonka virkalääkäri tulostaa ja allekirjoittaa. Pyyntö faksataan toiminta-alueen poliisille hyväksyttäväksi. Poliisit kirjaavat tehtäväkohtaiset merkinnät omaan järjestelmäänsä. Ensihoitajat kirjaavat hoidon tarpeen arvion SV210-lomakkeelle (selvitys ja korvaushakemus sairaankuljetuksesta). Yhteispäivystyksessä syntyvät tiedot, kuten M1-tarkkailulähete, kirjataan sairaalan potilastietoihin.
Mikko psyk.sairaalassa	Sairaalassa kirjataan potilastietoja useisiin eri tietojärjestelmiin, jotka on integroitu toisiinsa. Myös sairaalan sosiaalityöntekijä kirjaa potilaskertomusmerkintöjä.
siirtymävaihe	Päihdehuollon sosiaalityöntekijä kirjaa monialaisessa yhteistyössä tarkistetun päihdehuollon asiakassuunnitelman. Sairaalassa työskentelevät sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset kirjaavat potilaskertomusmerkintöjä tapaamisesta.
Mikko tuetussa asumisessa	Päihdehuollon asiakassuunnitelma päivitetään tarpeen mukaan. Se on sosiaalihuollon asiakasasiakirja. Päihdehuollon sosiaaliohjauksesta laadittu toteuttamissuunnitelma ja asiakaskertomusmerkinnät ovat sosiaalihuollon asiakasasiakirjoja. Sosiaalisesta kuntoutuksesta laadittu toteuttamissuunnitelma ja asiakaskertomusmerkinnät ovat sosiaalihuollon asiakasasiakirjoja. Psykiatrian kuntoutuspoliklinikan sairaanhoitaja ja lääkäri kirjaavat potilaskertomusmerkintöjä Mikon hoidosta.

Henkilörekisterit ja tallentaminen Kanta-arkistoon

Mikko päihdehuollon asiakkaana	Sosiaalihuollon asiakastiedot tallennetaan sosiaalihuollon asiakasrekisteriin ja välitetään Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon. Monialaisessa yhteistyössä laadituista sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista voidaan lisäksi tallentaa kopio potilasrekisteriin. Päihdesairaanhoidajan kirjaukset tallennetaan perusterveydenhuollon potilasrekisteriin ja välitetään Potilastiedon arkistoon.
siirtymävaihe	Ensihoitajien täyttämän Kela-lomakkeen SV210 osa 2 ja osa 3 toimitetaan ensihoidosta vastaavalle sairaanhoitopiirille arkistoitavaksi. Yhteispäivystyksen potilastiedot tallennetaan sairaanhoitopiirin potilasrekisteriin ja Potilastiedon arkistoon. Virka-apupyyntölomaketta ei tallenneta Potilastiedon arkistoon.
Mikko psykiatrisessa sairaalassa	Sairaalassa kirjatut potilaskertomusmerkinnät tallennetaan sairaanhoitopiirin potilasrekisteriin ja välitetään Potilastiedon arkistoon.
siirtymävaihe	Monialaisessa yhteistyössä päivitetty päihdehuollon asiakassuunnitelma tallennetaan sosiaalihuollon asiakasrekisteriin ja Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon. Kopio siitä tallennetaan sairaanhoitopiirin potilasrekisteriin. Sairaalan työskentelevien sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten kirjaukset tallennetaan sairaanhoitopiirin potilasrekisteriin ja Potilastiedon arkistoon.
Mikko tuetussa asumisessa	Sosiaalihuollon asiakastiedot tallennetaan sosiaalihuollon asiakasrekisteriin ja välitetään Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon. Monialaisessa yhteistyössä laadituista sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista voidaan lisäksi tallentaa kopio potilasrekisteriin. Psykiatrian kuntoutuspoliklinikan potilaskertomusmerkinnät tallennetaan sairaanhoitopiirin potilasrekisteriin ja välitetään Potilastiedon arkistoon.

Pääsy asiakastietoihin ja tiedonvaihto

Mikko päihdehuollon asiakkaana	Sosiaalihuollon henkilöstöllä on pääsy sosiaalihuollon asiakastietoihin käyttöoikeuksiensa mukaisesti. Päihdesairaanhoidajalla on pääsy perusterveydenhuollon potilasrekisteriin potilastietoihin ja Potilastiedon arkistoon. Kokemusasiantuntijalla ei ole pääsyä potilastietoihin.
siirtymävaihe	Ensihoitajat luovuttavat Kela-lomakkeen SV210 (osa 1) yhteispäivystykseen. Lääkärillä ja sairaanhoitajalla on pääsy sairaalan potilastietoihin ja Potilastiedon arkistoon (ja alueen yhteisrekisteriin) työtehtävien mukaisesti.
Mikko psykiatrisessa sairaalassa	Terveystienhuollon henkilöstöllä on pääsy sairaalan potilastietoihin ja Potilastiedon arkistoon (ja alueen yhteisrekisteriin) työtehtävien mukaisesti. Sairaalan sosiaalityöntekijällä on pääsy sairaalan potilastietoihin (ja alueen yhteisrekisteriin) työtehtävien mukaisesti.
siirtymävaihe	Päihdehuollon sosiaalityöntekijällä on pääsy sosiaalihuollon asiakastietoihin käyttöoikeuksiensa mukaisesti. Sairaalan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisilla on pääsy sairaalan potilastietoihin (ja alueen yhteisrekisteriin) työtehtäviensä mukaisesti. Terveystienhuollon henkilöstöllä on pääsy Potilastiedon arkistoon työtehtävien mukaisesti.
Mikko tuetussa asumisessa	Sosiaalihuollon henkilöstöllä on pääsy sosiaalihuollon asiakastietoihin käyttöoikeuksiensa mukaan. Terveystienhuollon henkilöstöllä on pääsy sairaalan potilastietoihin ja Potilastiedon arkistoon (ja alueen yhteisrekisteriin) työtehtävien mukaisesti.

Lähde: THL 2021

6.2 Kerttu ei pärjää enää kotona - Kirjaaminen monialaisessa yhteistyössä - Yhteistyötilat (yhteistyotilat.fi)

Et ole yksin - Olemme tukenasi, pohditaan yhdessä! Ota yhteyttä!

Keskustelkaa työyhteisöissänne kirjaamisen asioista. Tehdään kirjaamisesta yhteinen asia!

Joukkuepeliä -hankkeen kirjaamisen tuki: soskanta@eksote.fi

2M-IT sovellustuki tekninen tuki: sovellustuki@2m-it.fi

Analytiikka- ja raportointitiimin auttaa raportteihin ja tiedon toisiokäyttöön liittyvissä asioissa:
raportointitiimi@eksote.fi

- Kirjaaminen monialaisessa yhteistyössä - Kirjaaminen monialaisessa yhteistyössä - Yhteistyötilat (yhteistyotilat.fi)
- [Tietosuoja-valtuutetun toimisto, Sosiaalihuollon asiakastietojen käsittelystä](#)
- Vasso, 2021. Tuki oikeasta paikasta –hankkeen (TOP) koulutus Monialaisen yhteistyön mahdollistuminen lainsäädännön näkökulmasta 21.9.2021. (Materiaalia tarvittaessa saatavissa pyynnöstä soskanta@eksote.fi)
- [Asiakastyön dokumentointi sosiaalihuollossa – opas asiakastiedon käyttöön ja kirjaamiseen](#)
- Kirjaamisfoorumi: [Materiaalipankki \(vasso.fi\)](https://vasso.fi)

KESKEISIÄ LAKEJA

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000

Tietosuojalaki 1050/2018

Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista 254/2015

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 1992/785

Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista 2015/254

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 1999/621

LSL 2007/417

Varhaiskasvatuslaki 2018/504

Oppilas ja opiskelijahuoltolaki 2013/1287

Terveystieteiden tutkimuslaki 2010/1326

Vpl 1987/380

Ehl 1977/519

Phl 1986/41

Mielenterveyslaki 1990/1116

Nuorisolaki 2016/1285

Hallintolaki 2003/434

Perustuslaki 1999/731

Perusopetuslaki 1998/628

Poliisilaki 2011/872 (4 luku)

Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta

2014/1369

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä
käsittelystä 2007/159

